

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se restituie.
Inserțiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerich
Lerner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmonde pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și Invo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 6 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 260.

Brașov, Duminică 25 Noemvrie (8 Decemvrie)

1907.

Lipsa lipselor.

In zilele din urmă foile noastre românești au ventilat o chestiune foarte gravă și delicată totodată. Era un timp nu prea îndepărtat când stăruiam aproape zilnic din toate puterile noastre să nu fie neglijată aceasta chestiune și să se desfășure toate forțele și toată energia posibilă națională spre a o rezolva cât de cât în mod favorabil pentru cauza și ni-zuințele noastre.

Aceasta chestiune mare ce ne privește așa de mult și așa de aproape a fost însă, lucru dureros, nu numai neglijată, dar putem afirma, chiar abandonată sau, mai bine zis, lăsată în plata Domnului, cum i-o fi norocul, de către aceia, cari erau chemați și dator să stăruie și să lupte pentru lămurirea și rezolvarea ei în mijlocul poporului nostru. Se vede că norocul nu i-a fost prea mare, căci după atâta timp chestiunea, care părea aproape uitată, se anunță iarăși cu putere, deșteptând conștiințele amorțite. Și ca să spunem odată care este aceasta chestiune, vom arăta că ea unii o consideră ca ceva ce-avea să se coboare de sus asupra capetelor noastre, să le lumineze și să dea gândurilor noastre avântul, inimilor noastre însuflețirea de lipsă pentru ca să ne unim și solidarizăm cu totul în faptele noastre. Alții o exprimă în termeni mai puțin abstracti numindu-o lucrare de organizare interioară, ori și mai pe scurt „organizarea partidului”. Confrății noștri de la Lugos, vrând a arăta efectele stricicioase ce urmează de acolo, că de multă vreme nu am mai dat atențiunea necesară acestei chestiuni, caracterizează situația creată printr'asta zicând, că: „ne-a lipsit și ne lipsește pe întreaga linie sistemul în lucrare”. Aduc exemple din cele petrecute de astă primăvară în sânul poporului nostru față cu proiectul legii Apponyi și din cele ce se petrec acuma față

cu legea de școli sancționată și ajuns la concluziunea foarte bazată, că s'a lucrat și se lucră fără nici un sistem.

Așa a fost până acum și așa este astăzi cu singura deosebire, că lipsa de lucrare sistematică și neorientarea e mai mare ca altă-dată. Poate fi, și să poate zice cu drept că și una și alta din părerile amintite își are îndreptățirea. Credem totuși că în aceste diferite aprecieri a situațiunii noastre interioare, nu s'a pus punctul pe i.

E drept că lipsește mult de tot din avântul și însuflețirea de lipsă pentru a închiega solidaritatea noastră națională; e drept că ne lipsește o organizație cum secade; e drept că lipsește sistemul în lucrare, dar prin toate aceste constatări nu se indică decât un neajuns și un rău, de care trebuie să suferim, nu se indică însă totodată și mijlocul pentru a putea delătura răul. E adevărat, că suferim de multe și de mari lipse, dar tot așa de adevărat e, că lipsa lipselor, din care se trag toate celelalte, este lipsa unei *conduceri naționale, conștite, energice și impunctoare.*

Avem un milion de conducători, însă n'avem o conducere națională care cu tărie, cu sistem și cu perseverență să indrume toate lucrurile pe calea cea bună și mântuitoare, să lumineze poporul și să-i dea direcția și orientarea cea mai bună.

»Inferioritatea Ungariei«, ce s'a dovedit în negocierile ambelor guverne, și la care acuma așa de des apelează guvernul nostru, în cercuri bine informate se esplică așa, că guvernul austriac pe vremea negocierilor, nici într'un caz n'a voit să accepteze *statu quo-ul*, pe care-l asigurase pactul coaliției cu Regele, și Ungaria trebuie acuma să primească un pact mai rău decât cele anterioare.

Presidentul Iusth, a plecat la moșie pe o săptămână. În aceste zile va da seamă și înaintea alegătorilor săi.

Nu toți disidenții vor tăcea. În contra hotărârii comunicate și de noi, că disidenții au cedat terenul de luptă Croaților, câțiva dintre ei, *Csepán, Molnár, Szapátyos*, vin să declare, că ei nu renunță la cuvânt.

Din partea naționalităților, se vestește, s'au înscris 10 înși la cuvânt. — Și suntem deja în 7 Decemvrie...

Croații. Se combinează în fel și chip, ce atitudine va lua partidul starcevician după deschiderea dietei croate. Se părea în o vreme, că acest partid dușmănos coaliției, va profita de strămoșia care reține pe o parte a coaliției, în parlamentul maghiar și va face să fie majorizat prin o votare. Contrar cu aceasta știre, ziarul starcevicenilor chiamă acasă pe coaliționiști, nu cumva partidul național, cu care tratează banul Rakodczay, să ajungă oarecum la putere. După cum se vede întâiul lucru ce va face dieta croată convocată, va fi aceia de a vota neîncredere banului Rakodczay, în deplină solidaritate. Consecința poate fi dizolvarea dietei, poate fi însă și fortarea guvernamentului imparlamentar, în care caz partidele, starcevicenii ca și rezoluționiștii vor, obstrua bugetul, provocând starea de ex-lex.

Banul *Rakodczay* a sosit ieri iarăși la Budapesta.

Socialiștii croați vor face o mare demonstrație în Zagrab, în ziua când se va deschide dieta. Coincidența asta se comentază ca întâmplată pe urma unui pact între rezoluționiști și socialiști.

Un furt politic de acte preocupă acuma partidele maghiare. E vorba de niște acte, ce ar fi dispărut din ministeriul croat și s'ar fi văzut la Supilo.

Din Austria. Camera austriacă a primit o *moțiune de urgență*, în care guvernul este somat să ia toate măsurile pentru apărarea libertății științelor, a conștiinței și confesiunilor, față de ori ce atacuri îndreptate din considerații de politică de partid. Lueger a rostit un fulminant discurs, cerând, nu hegemonia catolicilor, ci măcar o perfectă egalitate pentru ei!

Clubul slavilor de sud a decis să nu pună nici o pedecă în calea desbaterilor normale asupra pactului.

Din ședințele camerei ungare.

Discursul lui A. Vlad.

În ședința de Mercuri, 4 Dec. întâiul orator a fost deputatul român A. Vlad, care a spus în scurt timp, cam următoarele:

Dr. A. Vlad. On. Cameră! Dacă pactul ne-ar fi adus măcar niște foloase economice, eu bucuros aş trece peste forma cum e legiferat. Viața de stat nu poate fi corsetată în forme. Constituția pentru care sunt primejdioase astfel de precedente, este în sine șubredă.

Voi stăruii numai asupra părții economice a pactului. Punctul de vedere maghiar a suferit înfrângere pe toată linia. Austriacilor se asigură favoruri nedrepte. Pentru asta este responsabilă majoritatea, coaliția, care a creat situația imposibilă de acum și care s'a dat legată prin pactul cu Regele. Coaliția putea să primească guvernul încă înainte de a fi încheiate convențiile cu străinătatea. Ea însă dinadis a căutat să fie legată!!

Pactul de acum e mai rău decât cele anterioare. Ungaria nu poate dispune independent în chestia băncii, fiindcă guvernul s'a învoit, în negocieri, ca efectele maghiare numai atunci să fie favorizate pe piața austriacă, dacă se va prelungi privilegiul băncii comune!!

În realitate cvota s'a ridicat nu numai cu 2%, ci cu 8%. Am s'o dovedesc îndată. Prin asta totodată guvernul a recunoscut că *proporția cvotei trebuie stabilită după poporație*, iar nu după bogăția țărilor. Cetește nuncului comisiei austriace în care cvota e stabilită pentru Ungaria în 42.4%. Primul ministru Wekerle a făcut declarație la fel. (Wekerle: dacă-mi succesi cuvintele!) Oratorul citează pasagiul respectiv din cuvântarea ministrului: »...în realitate deci contribuim în proporția poporației. Să mai socotim apoi lângă cele 36.4% favorurile unilaterale de cari se bucură Austria... În aceste favoruri, oratorul găsește ridicarea până la 42.4%.

Wekerle: Dar n'am recunoscut baza de drept!

Dr. A. Vlad: Indiferent! Primirea unei situații reale este ca și fixarea bazei de drept.

Wekerle. Atunci să primiți de bază de drept situația reală, și în chestia naționalităților!

Dr. A. Vlad: Asemănarea șchioapătă. De altfel puțin are a face baza de drept. Austria s'ar mulțumi și cu proporția de

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De prin Ardeal.

Trei drumuri.

Voi încerca în cele ce urmează, să descriu trei drumuri. Drumurile mele nu cuprind decât o palmă de loc. — Clujul și Turda le formează cele două capete dar pe întinsul lor vom da de unele locuri importante.

Unul este drum vechiu, istoric, abia i se mai cunosc ieri colea urmele și ca o tristă rămășiță jălește trecutul depărtat apus pentru totdeauna. Este calea construită odinioară de cohortele cazarilor lumii antice, e drumul roman, care făcând parte din rețeaua căilor principale ale Daciei, împreună Napoca cu Potaișsa.

Al doilea este drumul de comunicație al secolilor trecuți, șoseaua, sau cum zicem noi, drumul de țară, un drum larg, solid și bine îngrijit, dar azi cu puțină frecvență. El străbate prin locuri păduratice, trece peste coline și culmi de dealuri, urcând și coborând într'una și în unele puncte ne prezintă priveliști romantice. Dar viața șgomotoasă de odinioară, care-i dădea atâta farmec, a dispărut de pe el. Seva vieții, comunicația, i-a acaparat-o sora sa modernă, cu vehiculele ei,

învăluite în pante vânjoase de fer și oțel. Acesta e drumul al treilea dintre Cluj și Turda, calea ferată, cu părechea de șine, care ca tovarășe nedespărțite fug de-a lungul văilor, făcând între cele două orașe un ocol cu mult mai mare, decât șoseaua.

Toate trei drumurile au direcția generală dela nord spre sud, conform punctelor finale ale lor. În această direcție la ost șerpuește linia ferată, la vest se întinde șoseaua, iar pe locul închis de ele s'a aflat calea împărătească romană. Să le cercetăm în aceasta ordine a așezării lor.

Calea ferată.

Drumul de fier are în mare parte un ținut deluros, monoton, lipsit de peisaje pitorești. Numai la cele două capete, la Cluj și pe câmpia Turzii ni se înfățișează priveliști frumoase.

Plecând din gara Clujului, linia continuă direcția sa ostică, până la stațiunea Apahida. De-a stânga, alături, se așterne șoseaua, iar ceva mai încolo își rostogolește undele Someșul, făcând mari încovoieturi.

Îndată lângă Cluj trecem Someșul și ochiul ni se desfășează în frumoasa priveliște, ce ne-o oferă orașul cu complexul de case și turnurile bisericilor, în fundul tabloului cu Feleacu, un picior de munte.

Trenul trece printre răduri plăcute și țarine, dar înspre Apahida ținutul devine monoton.

Din linia principală să desface la Apahida calea ferată de pe valea Someșului și tot aici se bifurcă și șoseaua. Una pleacă pe Someș în jos, alătura de calea ferată, iar cealaltă pătrunde în Câmpie.

Dela Apahida mai departe linia noastră se îndreaptă spre sud și ține aceasta direcție până la Ghiriș, în ținutul Turzii, trecând pe la stațiunile Cojocna (Cojocna-Cara) și Valea-cu-flori (Virágosvölgy.) *

Dela Cojocna, calea ferată urcă în mari serpentine, spre a ajunge linia de despărțire a regiunii apelor Someșului și Arieșului. Trenul trece pe aici prin patru tunele mai mici (între Cojocna și Valea-cu-flori). Al treilea tunel se află în linia de despărțire a apelor, la o înălțime de 475 m. preste nivelul mării. De aci înainte trenul coboară cu repezițiune spre valea Arieșului.

Pe la Cojocna și în deosebi pe la Valea-cu-flori ne aflăm la marginea vestică a Câmpiei. Terenul ne prezintă formațiuni geologice simple. Sunt dominante păturile de argilă (lut), amestecate, cu deosebire pe la Cojocna, cu sărării. Aceasta împrejurare

* Numele acesta vine dela un lac, acum secat, care în timpul verii era acoperit de roze acvatice. (Nymphaea alba).

a cauzat mari neajunsuri liniei ferate. A fost de lipsă să se construeze canale boltite de piatră, pentru captarea vinelor de apă suterane, și s'au făcut umplături și ziduri pe coastele dealurilor și alte întărituri. Numai așa s'a putut face solid terenul nestabil.

Regiunea, asemenea formațiunilor geologice, este și ea fără variațiuni, monotonă, are timbrul caracteristic al câmpiei. Ținutul este sărac de apă și lipsit de arbori; doar singuri cari reprezintă podoba pământului, sunt acații plantați în șir de-a lungul liniei ferate, încolo nimic înviorător pentru ochi. Coame de dealuri, cari fug în depărtare, pe coaste cu sămănături și văi lungi, orizontale, se schimbă unele cu altele, stărnind un simț melancolic în privitor. Și monctonia o potențează lipsa de așezări omenești. Satele cele mai apropiate, cum este Iuriul, Cianul-mare, Bojul, etc., să află la o depărtare de 5—10 km., dela Valea-cu-flori. Dar totuși... în pustietate dăm și de raze. Ici-colea pe înălțimi zărim câte o stână, iar sub strășina vre-unui deal, adăpostită de vânturi, ni să arată câte o căscioară singuratică, cu mici agoniseli în preajmă-i, câteva clăi de fân și jirezi de paie. Casele sunt alcături primitive, acoperite cu paie sau cu trestie, având pereții din nulele împletite, și căptușiți cu *năglag* (lut cleios) iar în ei stă înfipță câte-o fereștrică de-o palmă. Este

10%, dacă este recompensată în altă parte cu »favorurile unilaterale.«

Mândria guvernului, forma de convenție, este o simplă apucătură. Mai înainte ce era? Tot convenție, fiindcă orice uniune, numai prin convenție se poate regula! În realitate deci, tot vechea bază de drept se perpetuă. Cearta pentru paternitatea formei de convenție este numai o nouă dovadă că opinia noastră publică se îmbată totdeauna cu apa rece a formulelor.

În chestia suprataxei puse pe zahăr s'au făcut concesii Austriei. În comunicația liniilor ferate, implicate s'a dat dreptul de a limita esportul maghiar—Austriei. Chestii ce aparțineau competenței guvernului acum sunt puse în competența direcțiilor căilor ferate. În conversiunea datoriilor de stat, s'a acceptat de asemenea punctul de vedere al Austriei, fără de cel mai mic folos pentru noi, cum se trîmbează. (Dovedește pe larg.) Suntem avizați la piața de bani a Austriei. Ea va profita totdeauna de strămoșii în care ne vom afla.

Ciudat pact o mai fi și acela pe care kossuthiștii îl primesc fiindcă făgăduiește independență la 1917, iar poporalii îl primesc fiindcă asigură comunitatea și după 1917!

Cu noile linii ferate iarăși numai Austria va dobândi, în dauna Ungariei. Singura cucerire maghiară este emanciparea dărilor de consumație. Pentru asta însă clasele de jos, proletariatul, desigur n'o să cânte osanale guvernului. Ne-am obligat a importa petrolul din Austria, când din România ar fi mult mai ieftin.

Cuceririle sunt numai pe hârtie. Tactica guvernului coaliționist a fost imorală. A căutat să stăpânească desbinând clasele și neamurile din Ungaria. Chiar și »consolidarea și siguranța« urmărirea de pact o caută numai pentru a-și asigura domnia, și a continua acea tactică. Astfel fiind, nu primește pactul și recomandă proiectul de rezoluție propus de Polit.

În consiliul de miniștri român, ce s'a ținut Miercuri la palat, regele Carol a aprobat proiectul de lege privitor la tocmelele agricole, introducând unele modificări în redacția ce propusese guvernul.

Delimitarea frontăriei româno bulgare. Din Sofia se anunță că tratativele pentru delimitarea frontăriei și insulelor dintre Bulgaria și România sunt pe isprăvite. Comisiunea mixtă, care a avut reședința la București, a terminat lucrările convenției, care va fi în curând înaintată parlamentelor celor două țări. Dintre insule, cele mai bogate și mai păduroase: Soleia, Bogdan, Berzina, Orleia, Drakova și Batina, cari au aparținut până acum României, au fost trecute Bulgariei. S'a delimitat de comisiune și noua linie de hotar a Dunărei.

Afacerea Moltke-Harden în Reichstag.

Revenim astăzi la destăinuirile ce le-au făcut deputatul Bebel, ministrul de război al Germaniei V. Einem și deputatul Paasche în parlamentul german în legătură cu faimosul proces Moltke-Harden.

Deputatul Bebel, după ce trece în rețitul caracteristic al caselor de pe Câmpia noastră. Astfel de case în mijlocul câmpului, cu agoniseliile din jurul lor, se cheamă »hodăi«, iar locatarii lor, cari sunt paznicii moșiilor, poartă numele de »hodăieși«.

Prin un astfel de ținut »trece trenul până departe de Valea-cu-flori, când de odată, prin despăcătura unui deal, ese din labirintul de văi și înălțimi și călătorului i se deschide un orizon larg, un șes oval, cu priveliști frumoase. Un șerarat... trenul trece peste podul Arișului, taie șoseaua, ce vine dela Turda și la moment își face intrarea în stațiunea Ghirișului.

La Ghiriș, sat cu locuitori români și unguri, ne aflăm în vatra Arișului, pe Câmpia-Turzii, loc de mari reminiscențe istorice. Șesul rotunjor, împrejmuit de dealuri ne oferă o priveliște admirabilă. În deosebi e impunător tabloul, ce ni se înfățișează spre vest cu Cheia Turzii și alăturarea de ea cu munții Trascăului, cari se înalță ca nește uriași în văzduh. Pe când linia ferată principală își continuă calea spre sud, priore dealuri, o mică linie laterală ne conduce la Turda, tăind șesul de-a lungul, pe la marginea sudestică. În vre-o 25 de minute sosim la gară, în apropierea vestitului pod al Turzii. Lungimea liniei ferate dintre Cluj și Turda este de 60 km. (Cluj-Ghiriș 51, Ghiriș-Turda 9 km.)

(Va urma.)

vistă evenimentele din politica externă a Germaniei, vorbește de procesul Moltke-Harden, care a adus importante dovezi despre existența unei camarile și a desvâlit și un număr mare de chestii sexuale neplăcute. Pe mine — zise Bebel — nu m'au surprins. În anul 1899 am relevat într'un discurs al meu, că dacă numai în Berlin s'ar închide acei, cari au contra-venit §-ului 175, (delictul homosexualității) nu ar ajunge două închisori mari ca cea din Plötzensee. Eu cunosc persoane din cele mai înalte cercuri sociale, cari au comis astfel de lucruri; poliția însă se teme să împlină datoria față de acele persoane, căci ea se teme cu drept, că ar înscena un scandal, față de care scandalul Panama și scandalul Dreyfus ar fi o jucărie de copii. Atunci, când am destăinuit aceste lucruri, nu mi-s'a dat crezământ. Accentuez din nou, că astfel de delictive homosexuale s'au întâmplat și se întâmplă și acum nu numai între bărbați, ci și între »damele celei mai înalte societăți germane, cu aceea deosebire că asupra acestora nu se extinde §-ul 175. S'a povestit pe atunci de către persoane înținate în astfel de monstruosități, că poliția conduce pe unii străini de poziții înalte, cari vin la Berlin, la locuri anumite, unde se intrunesc bărbați homosexuali, cari se produc înaintea străinilor. Administrația armatei germane n'a vrut să știe atunci despre aceasta. Deabea de câteva săptămâni sa oprit soldaților să umble seara îmbrăcați în pantaloni albi. Procesul Harden-Moltke o scos spre spaime mea la iveală, că răul este mai mare decât mi-l'am putut închipui. Din cauza acestor monstruosități și-au pus capăt în ultimii ani 21 ofițeri, un număr mare de subofițeri și numeroși soldați simpli. Situația morală este prin urmare cât se poate mai tristă și numai scoțând fără considerare răul la iveală, se poate sana situația.

După Bebel a luat cuvântul ministrul de război, generalul Einem, care a zis cam următoarele:

»Trebuie să dau dreptate domnului Bebel. Răul, despre care a vorbit d-sa, s'a lăsat în Berlin în anii din urmă, în măsură mare. Că regimente întregi ar fi molipsite de această boală, poate să fie o exagerare mai mare sau mai mică, fapt este însă, că soldații noștri să pot numai cu anevoie apăra în contra atacurilor, ce se îndreptăză în contra lor, din partea acelor indivizi. (Mare mișcare). Până acum n'am citit nimic despre acele fapte grețoase. Acuma însă mi am luat osteneala să studiez unele broșuri și scrieri științifice cu privire la aceste fapte. Din aceste scrieri rezultă că indivizii perverși își aleg spre scopurile lor oameni, cari le apar înzestrați cu calitățile unui bărbat robust puternic, între cari — după cum spune savantul Moll — se află în primul rând bărbații uniformați.

În contra acestui rău regimentele germane se luptă deja de un timp îndelungat și nu corespunde adevărului, că lupta aceasta se poartă deabea de când s'a pornit procesul Moltke-Harden.

Ordinul, care dispune ca soldații să nu meargă seara pe străzi, îmbrăcați în haine de curassieri (roc de paradă, pantaloni albi și cisme lungi), nu datează numai de câteva săptămâni ci de un timp îndelungat. Vina nu este a armatei, ci zace cu totul alt undeva și din punctul meu de vedere pot numai să doresc, ca acest rău să fie stărpit cu mături de fier. (Aplauze îndelungate.) Eu nu mă tem de nici un scandal, nici chiar de un scandal în armată, căci dacă se află astfel de indivizi în armată, ei trebuie să fie dați afară. (Aplauze furtunoase.) Vreau să mai adaug acum, că m'am bucurat că d-l Bebel a tractat această afacere în mod atât de liniștit și obiectiv.

Trecând apoi la însuși procesul Moltke-Harden, ministrul spune că până la depozitiile soldatului Bollhardt nu s'a vorbit în cercuri militare nimic despre orgiile, cari s'ar fi petrecut în villa »Adler«. În urma destăinuirilor lui Bollhardt, contele Lynar și contele Hohenau, implicați în aceste orgii, au fost trași în cercetare și — dacă se vor dovedi vinovați — vor primi pedeapsa ce li se cuvine. Cercetările continuă însă și prin urmare să așteptăm în liniște rezultatul lor.

În ședința dela 3 Decembrie a parlamentului german deputatul Paasche a făcut unele nouă destăinuiri senzaționale asupra exceselor homosexuale ale ofițerilor, ezr în ședința următoare dela 4 Decembrie i-a răspuns ministrul de război Einem. — La aceste vorbiri vom reveni.

Intâmpinare în chestia catechizării.

D-l director al gimnaziului romano-catolic din Brașov, Iosif Buslig, ne roagă a da loc intâmpinării sale de mai jos la cele comunicate de preotul din Tohanul vechiu, d-l Moise Brumboiu, și publicate în foaia noastră dela 15 (28) Noemvrie.

Am văzut că acesta din urmă impută numitului director că fără de nici o îndreptățire și în mod abuziv face presiune asupra școlărilor greco-catolici dela gimnaziul dirijat de el și a părinților lor, ca să părăsească orele de religie, ce li le predă catechetul bisericii lor, și să-și ia instrucția din religie împreună cu elevii romano-catolici dela gimnaziu.

D-l Buslig neagă, că ar fi făcut presiune, dar vrând să se desvinovățească se acuză și se incurcă și mai tare. Afirmă că n'a făcut de cât a da permisiune la câțiva elevi greco-catolici dela gimnaziu să poată lua orele de religie împreună cu elevii romano-catolici, firește în limba maghiară.

Cu ce drept și pe ce bază? Motivele ce le înșiră d-l director sunt trase de păr și foarte suspecte pentru atitudinea d-sale. Pe catechetul român îl ignorează și-l dă la o parte cu totul, parlamentează cu elevii români și, cum pretinde, cu părinții lor. Le cere o declarație în scris și apoi spălându-și mâinile exclamă: Ei și-au dorit-o!

E prea străvezie apucătura aceea iezuitică a d-lui director, de cât ca să poată seduce pe cineva a crede, că ar fi lucrat corect și în mod permis. D-l Buslig se arată și în puținele șire de mai jos foarte increzut, sumet, trăind în ideia, că lucrează numai pentru un scop mai înalt, pentru o propagandă ce-l face să treacă cu ușurință peste toate considerațiunile de drept și de bună cuviință.

Bine a făcut părintele Brumboiu că a demascat uneltirile de felul acesta — dar era și mai bine dacă nu s'ar fi căciulit așa de mult înaintea acelor, cari astăzi nici că mai vreau să ia notiță de existența lui ca preot și catechet român.

Am dori să se adeverească, că d-l Brumboiu a făcut arătare la Blaj și a cerut să se facă cercetare. Numai de s'ar face aceasta cercetare cu serioasă și serioșitatea, ce-o pretinde vaza și autonomia bisericii române unite.

Eată intâmpinarea:

Aflu din nrul din 29 Nov. al ziarului »P. Naplóc, că într'un număr din săptămânile trecute al »Gazetei Transilvaniei«, preotul gr. cath. din Tohanul-vechiu, Moise Brumboiu, mă acuză de stricarea păcii confessionale, pentru motivul, că am dat permisiune la câțiva elevi gr.-catolici, să fie instruiți în religie împreună cu elevii rom. catolici ai liceului nostru.

În realitate lucrul s'a petrecut astfel: eu vre-o patru săptămâni înainte, au venit la mine câțiva elevi gr. catolici și m'au rugat să le dau voie, ca să poată lua orele de religie împreună cu elevii romano-catolici. Trebuia să apreciez motivele lor, ce mi le înșirară după ce-i întrebam de ele, și trebuia să aflu cu ce de a le împlini rugarea, tocmai în interesul creșterii lor religioase-morale, și a ordinii învățământului. Deoarece însă participarea elevilor la orele de religie ale romano-catolicilor se poate admite numai după învoirea părintească, și elevilor numai pe lângă condiția asta li se pot da note în studiu, chiar pentru ei, admiterea o făcusem pendentă dela învoirea părinților. Elevii au făcut cunoscută părinților aceasta condiție, în urma căreia, părinții alor doi copii — între ei însuși învățătorul gr. cat. din Tohanul-vechiu — fără să le fi vorbit eu cât de puțin, sau să fi fost siliți, m'au căutat de bună voie în localul oficios și îmi prezentară în persoană rugarea lor. Eu, repetând condiția de mai sus, ca să fiu ferit până și de aparență presiunii, am declarat, că numai într'un caz pot să le împlinesc rugarea, anume, dacă îmi vor da declarația în scris despre hotărîrea lor. Peste câteva zile după

acestea, cei doi părinți în adevăr au trimis la direcțiune declarația, iscălită în regulă. Va se zică stricarea și apăsarea confessională, cum se poate vedea, conzistă în permisiunea dată cătorva elevi să învețe religia în limba maghiară în loc de limba română, pe baza dorinței motivate a lor și a părinților lor și pe baza petiției lor cu vorba și în scris. (Ce bagatelizare a întregii chestiuni!! — Red.)

Nu voiu mai stărui asupra altor pasaje din acel articol plin de atacuri vehemente, fiindcă eu cunosc și urmez iubirea creștinească cu totul în alt chip, și fiindcă, după cum este informat »P. N.«, numitul preot a făcut deja arătare în chestia mea. Voiu mai avea însă prilej de a face lumină vie asupra fondului acestor lucruri, și asupra îndemnurilor de cari este îndreptată tapta celui ce a făcut arătarea.

Iosif Buslig,
directorul liceului r. cat.

STIRILE ZILEI.

— 24 Noemvrie v.

Adunarea de protestare a studenților din Viena. Cu privire la aceasta adunare, amintită și de noi, ne sosește dela un comitet al studenților cehi, români, ruși, ruteni, sârbi, croați și sloveni, un avântat manifest către cetățenii și muncitorii Vienei, pe cari îi cheamă la adunare de protestare, ce va avea loc în 9 Dec. seara la 8 oare, în restaurantul »Zum grünen Tor«. Grozăviile de la Cernova, Pánade, Pecica și Christian, trebuie să revolte adânc pe ori care om al civilizației contemporane, spune manifestul. »Cei cari vă cheamă, vreau să aducă la cunoștința masselor întregi din Viena, suferințele ce au să îndure naționalitățile din Ungaria, ca năcazurile lor să trezească puternic răsunet, și strigătele lor de ajutor să nu moară neauzite, în zilele ce vor veni. Nu peste mult, ele vor fi iarăși amoninate de crâncene primejdii. Locuitorii ai Vienei, voi cari știți prețul libertatea, să veniți cu grămadă!«

† **Ecaterina Mihail Cogălniceanu.** Din Iași vine trista știre despre moartea d-nei Ecaterina Mihail Cogălniceanu, soția marului patriot și om de stat român Mihail Cogălniceanu. Defuncta s'a măritat la anul 1852 și moare în vârstă de 82 ani, lăsând trei copii în viață: pe d-na Lucia Liteanu, d-l C. Cogălniceanu, consul al României la Cernăuți și pe d-l V. M. Cogălniceanu.

Conferențe publice în Sibiu. Despărțământul Sibiu al »Asociațiunii«, scrie »Telegraful Român«, va aranja în săptămânile proxime în sala festivă a »Casei naționale« o serie de conferențe cu subiecte interesante. Prima o va ține poetul Octavian Goga la 2/15 Decemvrie 1907, oarele 5 p. m. Va vorbi despre tema: »Cum înfățișează poezii români pe țaran?« Participanții vor plăti o mică taxă, pe care despărțământul o cedează în folosul muzeului național în înființare. Elevii se admit fără taxă. În seria aceasta vor conferența încă profesorii Dr. Ioan Lupaș, Dr. Ioan Borcea, apoi Octavian Tăslăuanu, secretarul I al Asociațiunii, ziaristul Silvestru Moldovan, medicul Dr. Iancu.

A murit episcopul cat. din Ciănad. Desewffy S., unul dintre episcopii aristocrați, cei mai bogați și mai sgârșiți. Din averea sa, care face vre-o 650.000 cor. a lăsat vre-o 100.000 cor. pentru scopuri bisericesti și procești, 50.000 pentru călugărițele de la spitale, iar restul tot pentru neamuri.

Drama din Lipova. În 10 Octomvrie a. c., s'a întâmplat, precum știm, o mare nenorocire la petrecerea culesului de vie aranjată de protopopul Voicu Hamzea d-n Lipova. În decursul petrecerii un glonț nenorocit de revolver a pus capăt vieții soției învățătorului Putici. Pentru crima aceasta a stat alături protopopul Hamzea în fața tribunalului din Timișoara, care, după ascultarea mai multor martori, a declarat pe protopopul Hamzea vinovat pentru omor prin neglijență și l'a condamnat, având în vedere numeroase circumstanțe atenuante, la o amendă de 200 cor. în bani și la suportarea tuturor cheltuielilor de proces.

Nou partid socialist. s'a constituit sub numirea de »partid socialist național maghiar«. Noul partid are și ziarul propriu »Népakarat«.

În țeara noastră ce nu-i »național?« Până și trădarea...

Un »rovás« din »Az. U.« care s'ar putea numi idilă parlamentară: »În adevăr, nu putem îndeajuns admira încrederea necintită a partidului guvernamental în ca-

valerismul croaților, și rămânem surprinși cum de nici nu se înșală cu încrederea lor. Din majoritate abia două-trei duzine sunt de față la ședințele, în cari pe bieții eroați curg sudori de sânge în truda de a răpi cât mai mult din timpul ce avem. Ei, și nu au teamă partizanii guvernului, că pot croații să ceară constatarea numărului? Dar croații, nici lor nu le stă gândul la acest mijloc de obstrucție? Pe semne, întră cei doi dușmani încruntați până și ura neimpăcată e cu pact. Bucuros s'ar ucide unde numai pot, dar în vreme ce croații pun bețe în roatele activității parlamentare, somnul colegilor nu vreau să-l tulbure!

Barbarie cu un mort. Cetim, în »Meser.«: Un copil orfan din casă săracă din Lugoș, Meilă Pepa, din Domașnia în etate de 8 ani, s'a bolnăvit de difterită. A fost transportat în spitalul-șură pentru cei cu morburii lipicioase dela marginea Lugoșului săptămăna trecută, când era mai frig, și în cazamata aceea nici cupțor nu era, ci numai un pat de paie. Pe sârmanul copil l'au găsit preotul și moșul său cu un unchiu veniți dela sat, mort și fără cămașă, neacoperit. O femeie îngrijitoare de acolo i-a acoperit nițel corpul cu o batistă. Turcii își tractează mai milos decât creștinii săracii. Cine e îngrijitorul fără de inimă al aceluia spital-masacră?

Ordinea este numele unui nou ziar conservator ce apare în București de trei zile. ...Titlul acestui ziar — se zice în articolul program — indică în mod lămurit spiritul de care suntem călăuziți și țelul pe care-l urmărim. Țara noastră are nevoie de ordine. Ordinea pe care o dorim nu este aceea ce se poate dobândi repede cu baioneta și cu tunul, ci aceea rezultând din armonia intereselor, din reforma moravurilor, din o nouă îndrumare a vieții noastre de stat... — Director al ziarului care apare dimineața, este d-nul Nicolae Xenopol, distins fruntaș conservator.

Societate de asigurare pentru vite. »Tov.« scrie: Putem vesti cu bucurie pe cetitorii noștri și pe toți străduitorii pentru asigurarea vitelor că am găsit o potrivită cale, ca prin o formă de reasigurare să avem garanția de 200.000 coroane, ce să cere și prin urmare să putem avea o Tovărășie mare pentru asigurarea vitelor — a cărei statute vor fi aprobate și înregistrate la tribunalul regesc.

Tovărășia va putea forma grupe de asigurați — un fel de filiale — în toată țara. Aceste grupe vor putea forma foarte ușor nouă centrale — așa că în scurt timp putem avea toate satele noastre cuprinse în rețeaua astor fel de tovărășii.

O nouă conjurație contra țarului. Din Petersburg se anunță, că într-o casă din strada Furchtatskaja au fost arestați membrii unei noi și foarte întinse organizații de conspiratori. S'a găsit lista membrilor organizației și niște planuri.

Premiul Nobel. »Nuova Antologia« publică un articol asupra premiului Nobel și recomandă opera »Inima« a lui Edmond de Amicis.

Un proces monstruos și urât. »Berliner T.« află din Roma că în curând va avea loc acolo un proces senzațional în care sunt amestecați și mulți germani. »Messagero« publică de pe acum amănunte îngrozitoare cu privire la acest proces unic în felul lui. E vorba de o agentură internațională, pentru scopuri sexuale perverse, care a funcționat ani de-arândul la Roma sub numele unui institut fotografic. Sunt compromise persoane din înalta societate, englezi, germani, francezi și ruși. Prin corespondența confiscată s'a dovedit că acest institut furniza pentru toată lumea prostituate de sex masculin. Sunt citați ca martori 100 asemenea »prostituate«, având vârsta între 16—18 ani.

Balonul dirijabil »Patrie«. După o lungă odisee, dirijabilul »Patrie« s'a scoborât pe o fermă irlandeză. Mașina a săpat pământul, dar balonul s'a ridicat din nou parcurgând o distanță în aer. Aripile balonului, cari sunt făcute din oțel, au fost găsite. S'a mai găsit apoi o cantitate de uleu.

Incendiarea gimnaziului din Üsküb. După cum s'a anunțat gimnaziul și internatul sârb din Üsküb a fost incendiat de bandele bulgare. Iată ce se comunică în această privință din Belgrad. Agenții bulgari au intrat în localul gimnaziului prin ferestrele din parter, au umplut băncile cu petrol și au dat foc în mai multe camere obiectelor de acolo. În internat se aflau în momentul izbucnirii incendiului mai bine de 300 studenți, cari cu mare greutate au putut scăpa. Indignarea contra Bulgarilor este foarte mare, fiindcă agenții

aceștia încă de când s'a ridicat gimnaziul amenințau că vor arunca în aer clădirea. Toată clădirea a fost distrusă. Pagubele se urcă la 100.000 lei.

Concertul Frater Lorand. Cunoscutul virtuos pe vioară, cântăreț, poet și compozitor Frater Lorand va da în sala Redutei orașului în zilele de 8 și Dec. n. câte un concert. Inceputul concertelor precis la oarele 8 seara. În decursul producției ușile sălii vor rămănea închise. Față de aceste concerte se arată un deosebit interes. Pentru primul concert de Duminecă seara se află de vânzare numai locuri în stalul I. și II., iar pentru al doilea concert s'au făcut deja numeroase prenotări. Publicul este prin urmare rugat a lua cât mai în grabă bilete, cari se află de vânzare la frații Simay, tipografia Herz și librăria Benkő Ignacz. Prețul locurilor: Balcon 5 cor., Fotel 4 cor., Stalul I. 3 cor., Stalul II. 2 cor., Parter loc de șezut 1 cor. 50 b., loc de stat 1 cor. 50 b.

Pisicile reginei Angliei. Reginele au și ele capriciile lor. Acela al reginei Angliei este de a se încunjura de pisici. Ea posedă cincizeci de pisici, dar numai o duzină din ele, sunt cari trăiesc în intimitatea ei. Ea le fotografiază însași în diferite poze. A făcut să fie pictate de Louis Wan, care rivalisează cu Madeleine Lemaise. În palatul Buckingham se află o odaie specială pentru pisicile bolnave. Marea favorită a Reginei este Sandy, numită așa fiindcă s'a născut la Sandringham. Ea însoțește pretutindeni pe stăpâna ei. Are chiar privilegiul de a străbate prin toate apartamentele și de-a asista la dineu. Eduard VII, care nu iubește de loc pisicile, n'ar mai vrea să le vadă în ochi, dar Sandy n'are grije. Ea e stăpână. De altfel Regele o suferă excepțional, fiindcă Sandy trăiește în termeni foarte buni cu micul lui cățel favorit, la care ține mult.

— Ah! zice Eduard VII, ce ar fi dacă lorzii și comunii s'ar putea înțelege ca Sandy cu cățelul meu! Dar eată că animalele sunt poate mai inteligente decât oamenii!

Sinuciderea unei princese ruse. Atașatul militar de lângă ambasada rusă din Paris, prințul Metcensky, s'a căsătorit în Ianuarie cu fiica unui bogătaș rus Formenko. Căsătoria a fost însă nenorocită. Princesa s'a întors la Petersburg, unde după cum anunță o scrisoare găsită în locuința ei, s'a sinucis probabil. În această scrisoare ea scrie: »Trebuie să mor! Nu căutați cadavrul meu zadarnic, că nu-l veți găsi. Lucrurile și toată averea mea le las servitorilor.« Cu toate silințele depuse nu s'a putut da de urma cadavrului.

Secta Evreilor reformiști. Damineca trecută a avut loc în Paris primul serviciu divin al comunității israeliților reformiști. Reformiștii amână serviciul religios de Sâmbătă pe Duminecă, renunțând la părțile legendare ale vechiului testament, pentru a apropia testamentul de științele moderne, și renunțând la o multime din vechile prescripții dogmatice. Duminecă fusese concentrată poliția deoarece se svonise că Evreii ortodoksi vor face demonstrații contra reformiștilor.

Concert. Duminecă seara, orchestra orașului va da obicinuitul concert în hotel Europa, din piesele diferiților compozitori.

Aviz. Din cauza repausului obligator, Duminecă în 8 Dec. va fi deschisă în cetate numai farmacia »La leu«, a d-lui Fr. Stenner (Str. Porții 21) între oarele 1—9 seara.

De vânzare. Din cauza schimbării domiciliului se vinde un întreg aranjament de bucatărie, un pian și alte mobile. Amănunte la fața locului în str. canalului Timișului Nr. 8. (Tömöskanalgasse 8.)

O doctorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a mistuirei stomacului se recomandă folosirea cunoscutelor prafuri Seidlitz a lui Moll. Cutii originale à 2 cor. se pot căpăta dîlnic prin postă de la farmacistul A. Moll, liferantul Curței din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile d n provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzută cu marca de contravenție și subscriere. — (1)

Să râzi, ori să plângi?

(Fine.)

IV.

O afacere comercială de 26 milioane, — lăsată din mână.

Al treilea agent comercial, tot așa de dester, ca ceilalți colegi ai săi, a călătorit în țări străine ca să-și încerce noro-

cul: oare nu-i va succeda cumva să câștige pentru industria ungară un târg bun — în țările acele străine.

A trecut multă vreme, fără ca să fi putut da piept cu concurența mare internațională. Abia într'un târziu, când amintita țară străină a luat măsuri spre a clădi linii ferate mai multe, având lipsă de multe unelte de fier, agentul nostru s'a pus pe lucru, și iată că i-a succes a obține, în numele unei întreprinderi de primul rang din Ungaria, ofertul, ca patronul său să liferaze utenzilii de fier pentru căile ferate, în valoare de 26 de milioane coroane! Liferările acestor utenzilii aveau să fie efectuite în anul 1911, 1912, 1913 și în anul 1914.

Cuprins de o bucurie nespuse de mare, acest mandatar, vestește pe principalul său... Acesta însă-i răspunde: primește angajamentul spre a liferaza utenzilii în valoare de 26 milioane, dar numai sub condiția, ca să înceapă cu liferarea în anul 1913, căci până la acel an este angajat cu alte afaceri, ear ca să-și sporească numărul lucrătorilor și ca să-și lărgească atelierul — asta nu o poate face de dragul celor 26 de milioane.

Mai hazlie decât asta este următoarea afacere comercială:

V.

În Berlin au constat bărbații competenți că ceapa din Ungaria este mai bună ca ceapa din Egipt, de care s'au folosit ei până în acest timp. Urmarea acestei constatări a fost, că târgul din Berlin a hotărât, ca de aci încolo să procure ceapa de care are trebuință, din Ungaria, și anume așa, ca în decursul anului întreg zi de zi să-i sosească câte zece măzi metrice, cu trenul special, numit »accelerat de povară« care zi de zi sosește — peste Oderberg—la Berlin, deși de regulă, cu o întârziere de circa 12 oare.

S'au apucat târgoveții din Ungaria de lucru, au plecat prin toate părțile țării, prin comune, să cumpere și adune ceapă, dar n'au izbutit. N'au putut aduna nici zece chile pe zi, necum câte zece măzi m. Iar un mare neguțator de ceapă din Ungaria, care ar fi putut dispune zi de zi de cantitatea recerută, a zis: *dacă cei din Berlin poftesc, eu am și pot să le trimet de 365 de ori câte zece măzi m. adică 3650 m. m. însă odată tot; dar ca în fiecare zi să expedez câte 10 măzi m. — asta nu o primesc nici decât.* Zis și basta.

VI.

30 vagoane de mere.

În Germania era o mare cerere după merele din Ungaria, probabil spre scopul, ca să producă vin din ele; și deci au decis respectivii întreprinzători, să aducă treizeci de vagoane de mere din Ungaria, promițând prețul lor întreg, adică de trei ori atâta, cât face prețul de acasă al merelor.

Cei din Berlin s'au adresat către o firmă din Ungaria, cu comanda să cumpere și trimită 30 vag. de mere. Această firmă însă nu s'a prea rupt după acest câștig întreg, ci s'a mulțumit cu vorbe late și uscate prin foi, iară celor din Berlin li-a răspuns, că *cantitatea (30 vagoane) este enorm de mare, în toată Ungaria nu se află atâtea mere... nu poate...*

Ce-au făcut cei din Berlin?

Au trimis vro 3—4 agenți de-ai lor în Ungaria, cari au cutrierat toate părțile țării, și în trei săptămâni de zile au adunat și expedat la Berlin treizeci de vagoane de mere însă — cu prețul local!

Și astea — zice respectivul organ finanțiar-comercial — se întâmplă în timpul actual, când în Ungaria să caută banii cu lampa lui Diogene.

Dela fabric.

Cugetări și maxime.

Speranța și teama sunt nedespărțite.

Gustul se schimbă, dar înclinațiunea niciodată.

Puterea, pe care o au asupra noastră acei pe care îi iubim, e aproape întotdeauna mai mare decât aceea, pe care o avem noi înșine.

La Rochefoucauld.

Fructul muncii este cea mai dulce dintre plăceri.

Prostul, care are destulă aducere aminte, este plin de gânduri și de fapte; dar nu ține să scoată nici o concluzie: totul se mărginește aici.

Oamenii mari învățând pe cei slabi să reflecteze, i-au îndreptat pe drumul eroarei.

Speranțele cele mai ridicole și cele mai hazardate au fost une-ori cauza unor succese extraordinare.

Vauvenargues.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 6 Dec. Ședința de ieri în camera ungară a fost una dintre cele mai sgomotoase și fără indoială va da ansă la altele tot de acel fel. Întăiul orator a fost Babici Liuba, căruia prezidentul Návay îi suprimă cuvântul »pentru digresivuni și pentru greșite analize de drept«. Pentru aceste cauze, în timpul cel mai scurt, G. Modrusan pătește asemenea. Croații lovesc băncile și strigă cuvinte neînțelese, în tot timpul ce vorbește, pe scurt, disidentul Csépan. Mai mulți dintre ei, cer cuvântul la regulament. Zăpăceala e generală. Babici, începe să vorbească la regulamentul dar fiindcă vorbește în limba croată, prezidentul îi suprimă cuvântul. Scena se repetă cu alți trei croați. Sgomotul este enorm. Kossuthiștii insultă, croații se scoală în picioare. Návay declară, că »practica« nu poate permite întrebuintarea limbii croate la regulament. Croații însă nu se lasă. Rând pe rând cer cuvântul, rând pe rând li se suprimă. Návay amenință să-i dea la comisia de imunitate, fiindcă »ținta croaților nu este alta decât a zădărnici desbaterea«. »Pungașilor«! strigă kossnthistul Fried. Pentru asta sgomotul crește îngrozitor. Croații cer satisfacție, și nu se liniștesc până prezidentul nu dă avertisment lui Fried. În timpul acesta, vreo 10 minute, toți croații au încercat să vorbească la prezident. Abia s'a mai potolit sgomotul după ce Návay, apelase la Camera »care îi aprobă procedeu«. A vorbit apoi I. Maniu în contra proiectului. Croatul Popovici s'a ales cu o suprimare de cuvânt, însă Magdici a scos ședința până la capăt. Scenele sgomotoase s'au mai repetat în câteva rânduri.

Budapesta, 7 Decembrie. Despre procedura lui Návay, deputații croați au avizat prin depeșă pe I. Iusth, care acum e la moșie, cerând să pună capăt acestei situații, care este o neagație a mandatelor lor de delegați în parlamentul maghiar.

Bibliografie.

»O roșă veștejită« cu text nemțesc după Heine și românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce și pian. Prețul 1 coronă, plus 5 banf porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branicea.

Știți Dvoastră,

pentru-ce cafeaua de boane este atât de desavantajoasă sănătății?

Fiindcă cafeaua de boane conține o otravă (Coffein) foarte iritătoare, care introdusă și în cantități mici în organism, cum se face prin luarea zilnică a cafelei, are efect periculos asupra inimii, nervilor și stomacului.

Aceasta e stabilit-o incon-testabil știința.

Un adaos indestulitor de cafea malt-Kneipp a lui Kathreiner face cafeaua princiioasă pentru sănătate și imprumută totodată un gust plăcut, atrăgător.

Copii se se dedeie în general numai la cafea malt-Kneipp a lui Kathreiner fără nici un adaos.

Banca Națională a României. Situatiune sumară.

1906 18 Noembrie	Activ:	1907 10 Noembrie	17 Noembrie
120.839,472	84774472 Reser. metal. aur 99015754	140.897,210	138.785,754
608,053	36065000 " Trate aur 39770000	437,092	514,581
89.742,602	Argint și diverse monede	96.031,575	97.465,568
31.964,840	Portofoliu Român și străin.	34.590,018	33.349,053
11.999,979	*Impr. contra efec. publice 14905300	11.999,861	11.999,861
14.721,335	" " " in cont-corent 18443753	15.717,546	15.717,546
2.899,824	Fonduri publice	3.248,621	3.248,621
5.814,092	Efectele fondului de rezervă	5.924,808	5.925,849
607,107	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	640,305	640,700
786.192	Imobile	685,202	782,966
103.789,300	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105.133,779	104.957,979
10.207,720	Cheltueli de Administrațiune	16.781,876	8.025.637
20.071.694	Depozite libere	27.567,453	29.896,165
414.052,210	Conturi curente	459.655,346	451.310,280
	Conturi de valori		
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
21.621.136	Fond de rezervă	23.329,895	23.329,895
3.275,468	Fondul amortis. imob. și material	3.534,606	3.534,606
270.178,540	Bilete de Bancă în circulațiune	311.806,640	303.524,980
1.646,498	Billete de Bancă în circulațiune	2.077,070	2.077,070
1.541.268	Profituri și pierderi	1.773,356	1.885,750
103.789,300	Dobânzi și beneficii diverse	105.133,779	104.957,979
—	Depozite de retras	—	—
414.052,210	Conturi curente	459.655,346	451.310,280
	Scomptul 8%		
	Dobânda 8%		

Anunț de licitație.

În 16 și 17 Decembrie 1907 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 16 Sept. 1906 până inclusive 13 Noembrie 1906 și anume: sub numărul 12710—1906 până inclusive cu Nr. 15432—1906, al căror termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitatiunea va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cășitor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

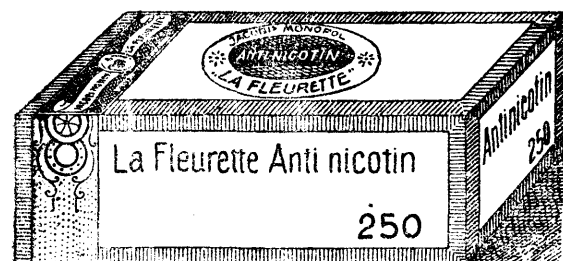
Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

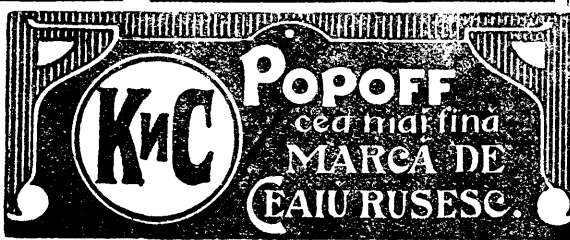
În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 23 Noembrie 1907.

—s—. Oficiul casei de amanetare din Brașov.

Succes ne mai pomenit! Tuburi de cigarette "Antinicotin" în cutii de țigarete.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele: Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București.

- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriograf pentru tinerime, localisată după nemțeșce, 193 pag. Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop, „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită”, roman n. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Ștefan Iosif, „Credințe.” Poesii à cor. 1.5
- Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanu. „Povestiri din copilărie”. Prețul à . . . cor. 1.50
- M. Eminescu. Poesii postume”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
- N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
- Ion Manolache-Holda. Fețe, portrete schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50
- II. Chendi. „Fragmente”. Un sir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Folietone” scrisse. 246 pag. Prețul Lei 2.50

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „ARIEȘANA” din Turda (comit. Turda-Arieș) publică concurs pentru ocuparea postului de cassar pe lângă un salariu anual de 1680 cor.

Sunt preferiți cei ce au calificațiune de școale comerciale și afară de limba maternă mai posed cea maghiară și germână în scris și vorbit.

Cassarul va fi angajat deocamdată numai provisor pe 1 an începând cu 1 Ianuarie 1908, după care

timp direcțiunea va decide asupra definisării lui.

La cas, că va fi denumit de funcționar definitiv și se asigură dreptul și la tantiema statutură.

Totodată și se pune în vedere de a fi ales ulterior de contabil.

Cel ales are să depună o cautiune egală cu salariul

Reflectanții sunt rugați aș înainte suplicese instruate cu documentele necesare cel mult până la 25 Decembrie st. n. o. c.

Turda, 4 Decembrie 1907.

(3102,1—3.) Direcțiunea.

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg. A XXXVII. LOTERIE de Stat c. și r. pentru scopuri de binefaceri civile.

Loteria acésta unică în Austria concesionată conține 18.389 câștiguri în bani gata cu suma totală de 512.980 Cor.

Câștigul principal 200.000 coróne bani gata.

Tragerea urmază irevocabil la 19 Dec. 1907. Un los costă 4 coróne.

Losurii se capătă la secțiunile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanții de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(2591.21—10).

ALEXIN PENTRU PRAJITURI

Cea mai fină UNTURĂ DE PLANTE PENTRU FIERT, FRIPT ȘI PRAJITURI
25% MAI CU SPOR, CA ORI CE UNTURĂ PENTRU UȘOR DE MISTUIT RECOMANDATĂ DE MEDICI VERITABILĂ NUMAI CU ACEASTĂ MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în toate băcăniile.

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect mai bun

Bomboane Pemete ale lui RETHY

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres Bomboane Réthy, deoarece sunt multe imitații rele

1 Carton 60 bani.
Să cumpărăm numai RETHY Pemete bombóne!

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce biceșe la stomac și pântece, în contra căreșilor și acreiei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de float, congestiunei de sânge, haemorholdelor și a celor mai diferite hôle femescii a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2— Falsificatiunile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de recéa.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și Dame, fabricat după metódu cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b. Cincii bucăți cor. 1.80.

Fie-care bucăță de sapun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9. c. și reg. furnisor al curții imperiale.

Comande din provinciă se efectuează gline prin rambursă postală — La deposite să se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Viator Roth și en gros la D. Eremios Nepoții, și C. H. Neustädter.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

modern insta'tat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cărciumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza iustitutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907. „Miresul și gustul: Normal: conținutul de acid carbonic”: 99.57%. Acidul carbonic analizat corăspunde perfect cerințelor igienice, și pe temeii abondenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun”.

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziásfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. — Inter. Telet 18.

